

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2014/83
Karar Sayısı : 2014/85
Karar Günü : 14.5.2014
R.G. Tarih-Sayı : Tebliğ edildi

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Ankara 9. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 22.4.1983 günlü, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 76. maddesinin son fıkrasının Anayasa'nın 2. ve 69. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

Davacının yasal temsilcisi olduğu siyasi parti hakkında, Anayasa Mahkemesinin mali denetim sonucunda verdiği "*Hazineye irat kaydedilmesine*" kararı üzerine, söz konusu tutarın, Partinin tüzel kişiliğinin sona ermesi sebebiyle davacıdan tahsil edilmesi için tesis edilen işlemin iptali istemiyle açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZ KONUSU YASA KURALI

Kanun'un itiraz konusu kuralı da içeren 76. maddesi şöyledir:

"Madde 76- (Değişik birinci fıkra: 12/8/1999 - 4445/12 md.) Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak bağış kabul ettiği, mal veya gelir edindiği Anayasa Mahkemesince tespit edilen siyasi partilerin, bu yolla elde ettikleri gelirlerin tamamının, Kanunda belirtilen miktarlardan fazla gelirlerle, taşınmaz malların kanuni miktarı geçen kısmının karşılığının Hazineye irat kaydedilmesine, taşınmaz malların ise Hazine adına tapuya tesciline karar verilir.

Bu Kanunun 67 nci maddesi hükmüne aykırı olarak siyasi partilere sağlanan kredi veya borçlar üzerine Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazinece el konulur, kredi veya borcu verene karşı Hazine hiçbir yükümlülük altına girmez.

Bu Kanunun 69 uncu maddesinde belirtilen esaslara aykırı olarak bir siyasi partinin tevsik edilmeyen kaynaklardan gelir sağladığı anlaşılsa, Anayasa Mahkemesi kararıyla bu gelir Hazineye irat kaydedilir.

Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irat kaydedilir."

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında, başvuru kararı ve ekleri, Raportör Sadettin CEYHAN tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu,

itiraz konusu yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 152. maddesi ile 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesine göre, bir davaya bakmakta olan mahkeme, bu davada uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, ilgili kural ya da kuralların iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak, bu hükümler uyarınca, bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için, yöntemince açılmış, mahkemenin görevine giren bakmakta olduğu bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralın da bu davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural ise bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikteki kurallardır.

Kanun'un 76. maddesinde, Anayasa Mahkemesince siyasi partiler hakkında uygulanan "*mülkiyetin hazineye geçmesi*" yaptırımını düzenlenmiş ve bu yaptırım gerektiren eylemler tek tek sayılarak koşulları açıklanmış, itiraz konusu kuralda ise belgelendirilmesi gerektiği hâlde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığının, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irat kaydedileceği belirtilmiştir.

İtiraz konusu kural, Anayasa Mahkemesi tarafından siyasi parti mali denetim sonuçlarının karara bağlanması esnasında uygulanacak maddi bir hukuk kuralı olup kuralda, bir mali yaptırım olarak Hazineye irat kaydedilmesine hükmedilen tutarın tahsil usulüne ilişkin herhangi bir hüküm yer almamaktadır. Diğer bir ifadeyle, itiraz konusu kuraldaki düzenleme, Anayasa Mahkemesince siyasi partilere uygulanacak yaptırım ve yaptırım gerektiren fiile ilişkindir. Dolayısıyla itiraz konusu kural, bakılmakta olan davada uygulanacak kural değildir.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural, itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu kurala ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

IV- SONUÇ

22.4.1983 günlü, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 76. maddesinin son fıkrasının, itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu fıkra ile ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, 14.5.2014 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkanvekili

Üye

Üye

Serruh KALELİ

Serdar ÖZGÜLDÜR

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

Üye

Muammer TOPAL

Üye

Zühtü ARSLAN

Üye

M. Emin KUZ

Üye

Hasan Tahsin GÖKCAN